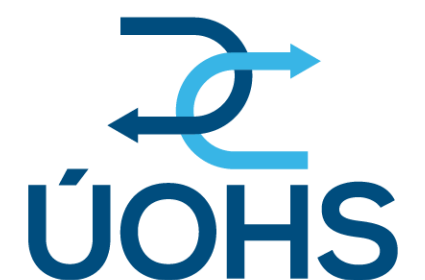

VÝZNAMNÁ TRŽNÍ SÍLA: SEKTOROVÉ ŠETŘENÍ, AKTUÁLNÍ OTÁZKY, PRAKTICKÉ PŘÍKLADY

SVATOMARTINSKÁ KONFERENCE 2018
WORKSHOP

Mgr. Ing. Michal Nový, Ph.D., OKTS1

Sektorové šetření: klady a zápory novely očima dodavatelů

- Novela ZVTS č. 50/2016 Sb. přinesla **zásadní zjednodušení obchodních podmínek** mezi dodavatelem a odběratelem s významnou tržní silou – zpravidla skončily nepřehledné systémy bonusů a rabatů
- Podle dodavatelů je ale často nereálné **domáhat se** na odběratelích s VTS striktního dodržování všech ustanovení zákona
- **3% limit na služby** poskytované odběratelem se přinejmenším z formálního hlediska obvykle dodržuje a poskytovaných služeb mírně ubylo
- Fakticky se však 3% limit **často obchází** – např. tak, že služby nad 3 % jsou dál poskytovány, ale nejsou písemně sjednány; dodavatelé pak žijí v nejistotě, zda jim je odběratel vůbec poskytne
- Obchodní zástupci odběratelů dokonce občas argumentují, že si na Úřadu zjistili, že náš názor se v dané věci posunul (?!)

Sektorové šetření: poznatky k trhu

- Novým fenoménem jsou **online e-shopy** se závázkou, nicméně dodavatelé jsou k jejich provozování (a tedy ke konkurenci odběratelům) skeptičtí, poněvadž konečný zákazník žádá zakoupit na jednom místě **celou nákupní tašku**
- **Dodavatelé** jsou mezi sebou v **tvrdé konkurenci o distribuční plochu** v obchodních řetězcích, jejich nejednotnost ještě zvýrazňuje tržní sílu odběratelů
- Rozdíl v subjektech **velkoobchodního** a maloobchodního trhu (schéma)
- Dodavatelé považují **kritéria posuzování VTS** (vyvratitelná domněnka 5 mld. relevantního obratu + § 3 odst. 2 ZVTS) v zásadě jako přiměřená a funkční
- **Tradiční** trh se však nadále domnívá, že by pod ZVTS vůbec neměl spadat, **moderní** trh pak považuje kritéria posuzování VTS za diskriminační a chápe je jako tažení proti obchodním řetězcům

Sektorové šetření: akce a zvyšování tlaku na cenu

- Dodavatelům, resp. jejich profesním sdružením se vysloveně nelíbí, že po novele **chybí v ZVTS zákaz sjednávání podnákladových cen**
- Odběratelé se zmodernizovali a provádějí tendry s cenovou aukcí, do nichž se přihlašují dodavatelé, čímž se opět zvýšil **tlak na výslednou nákupní cenu**
- Za velký nešvar jsou dodavatelé i tradičním trhem pokládány **krátkodobé slevové akce** (rohlík 0,50 Kč aj.), které mají „*znevažovat postavení výrobců a jiných obchodníků a poškozovat i státní rozpočet na DPH*“
- Bude ovšem nutné rozlišit:
 - na kterém **trhu** k uplatňování problematické ceny dochází,
 - **efekt** podnákupní a podnákladové ceny (v jaké situaci škodí dodavatelům?),
 - a jestli už přiměřená regulace není obsažena **jinde**, např. v zákoně o cenách.
- Oblast slevových akcí a cen je dnes součástí agendy nastolené **MZe** a **MF ČR**

Významná tržní síla ceny prioritně neřeší

- Konec různorodých bonusů a rabatů přinesl tendenci k obchodování v **čistých cenách**, zvýšil se **tlak na cenu**
- Novela č. 50/2016 Sb. **zrušila přílohu č. 4 ZVTS**, podle jejíhož bodu 1. *„(o)dběratel nesmí prodávat nebo oznámit, že bude prodávat výrobek tak, jak jej získal, za cenu nižší, než byla jeho skutečná nákupní cena.“*
- Jaký **trh** řešíme?
- Je z hlediska smyslu a účelu zákona legitimní regulovat prodej za **podnákupní** ceny, prodej za **podnákladové** ceny, anebo obojí?
- Jsou na předmětném trhu podnákladové ceny již **dnes** nějak regulovány?

Významná tržní síla ceny prioritně neřeší

- Prodej zboží koncovým zákazníkům za podnákupní ceny sám o sobě **nepředstavuje** zneužití VTS vůči dodavatelům
- Mají-li tyto ceny neblahé daňové důsledky pro stát, je třeba je ošetřit daňovou legislativou, jejímž účelem je řádný výběr daní
- Řada řetězců na trhu aplikuje tzv. **globální marži**: zajímá je rentabilita **celkového výsledku** obchodování s každou protistranou (princip: „na jednom produktu hodně vydělám, jinde lehce prodělám, ale v součtu jsem v plusu“)
- Důležité je, aby podnákupní cena uplatněná vůči koncovým zákazníkům **nebyla spojena s podnákladovou cenou** dojednanou s dodavatelem
- Podnákupní cena pro zákazníka **může být** nanejvýš manifestním důsledkem nákupu za ceny podnákladové, popř. uplatňování nezákonných bonusů/rabatů/služeb – proti nim ale máme v ZVTS vlastní **páky**

Exkurz: Zákon o cenách jako nástroj cenových orgánů

- Aplikace zákona o cenách je plně v dispozici cenových orgánů
- § 2 odst. 7 písm. a) ZoC: „za ekonomicky oprávněné náklady se považují náklady pořízení odpovídajícího množství přímého materiálu, mzdové a ostatní osobní náklady, technologicky nezbytné ostatní přímé a nepřímé náklady a náklady oběhu.“
- Podrobnější specifikace ekonomicky oprávněných nákladů je předmětem každoročního cenového výměru MF č. 01, který vychází v Cenovém věstníku, a to pro určení věcně usměrňované ceny (viz část II. výměru):
- K nákladům bude pro výpočet výsledné ceny nutno připočíst přiměřený zisk, daň a clo
- § 2 odst. 3 ZoC: „Prodávající ani kupující nesmí zneužít svého výhodnějšího hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený majetkový prospěch.“
- § 2 odst. 5 písm. b) bod 1. ZoC: „Nepřiměřený majetkový prospěch získá kupující, jestliže nakoupí zboží za cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů nebo nižší, než je cena obvyklá, v případě zneužití výhodnějšího postavení na trhu.“

Vztah ZVTS a ZoC: Pozitivní kompetenční spor?

- **Usnesení NSS Komp 3/2006-511** – kompetenční žaloba o určení, jestli je oprávněn kontrolovat cenu plynu ÚOHS (v oblasti dominance), ERÚ (cenový orgán), anebo oba

Podle NSS tu kompetenční spor není, poněvadž ÚOHS a ERÚ sledují dle svých zákonů prosazení odlišných cílů, pravomoc se nepřekrývá, není zde dán vztah speciality a obecnosti; soud nicméně obecně ctí zásadu, že pravomoci jednotlivých úřadů v oblasti sankční se nesmějí překrývat, resp. není možné uložit pokutu dvěma úřady za naplnění zcela shodné skutkové podstaty

- **Základní srovnávací kritéria pro vznik kladného kompetenčního sporu:**
 - (1) cíle obou regulací,
 - (2) vymezení působnosti z hlediska vztahu obecnosti a speciality zákonů,
 - (3) odlišnost pojmových znaků skutkových podstat přestupků (*ne bis in idem*),
 - (4) vybavenost pravomocemi.
- → Věcně příslušným orgánem v oblasti kontroly cen jsou obecné cenové kontrolní orgány, působnost Úřadu může být dána v případě spojení podnákladové výkupní ceny s určitou **nekalou praktikou na dodavatelích**

SFÚ a jeho působnost: příliš nízké výkupní ceny

ČEZ dostal pokutu 150 milionů za smlouvu na dodávky uhlí se Sokolovskou uhelnou

ČEZ - ILLUSTRACNÍ FOTO | FOTO: VOJTĚCH ŠEREDA, LIDOVKY.CZ

PRAHA Energetická společnost ČEZ dostala pokutu 150 milionů korun za smlouvu se Sokolovskou uhelnou (SUAS) na dodávku uhlí pro elektrárnu Tisová. Specializovaný finanční úřad rozhodl, že ČEZ platí SUAS příliš málo a zneužívá svou sílu k cenovému diktátu. Verdikt je pravomocný, firma již pokutu zaplatila.

Informuje o tom Mladá fronta Dnes. „Rozhodnutí sice respektujeme, ale neztotožňujeme se s ním. Zvažujeme podání správní žaloby,“ řekl mluvčí ČEZ Ladislav Kříž. Sokolovská uhelná chce navíc po ČEZ odškodné, částka by měla vysoce přesáhnout 100 milionů korun. Spornou smlouvu už řeší také soud v Sokolově..

ČEZ potvrdil, že platil Kleslové až sto tisíc měsíčně

Sokolovská uhelná již dříve kvůli nerovnému zacházení podala na ČEZ stížnost v Bruselu. Vadilo jí, že ČEZ jí platí za uhlí nejméně ze všech hnědouhelných těžařů. Za vyšší ceny dodávala pro ČEZ skupina Czech Coal

finančníka Pavla Tykače i Severočeské doly. Kromě ceny za uhlí ale Sokolovská uhelná kritizovala i nerovný přístup ČEZ.

Zdroj: Lidovky.cz, 21. 11. 2015

K široké diskusi

1. Usnesení NSS Komp 3/2006-511 stanovuje obecná kritéria posuzování věcné příslušnosti k řízením mezi ÚOHS a cenovými orgány, a to pro případ vztahu mezi § 11 odst. 1 ZOHS a § 2 odst. 3 ZoC. **Jestliže aplikujeme obdobná kritéria na vztah mezi § 4 odst. 1 ZVTS a § 2 odst. 3 až 6 ZoC, k jakému závěru dojdeme?**
2. **Posud'te věcnou příslušnost orgánů státní správy ke třem fiktivním podnikům:**
(... živá diskuse...)

Děkuji za pozornost.